

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 18.

**MŰVELŐDÉSI ÉS
KOMMUNIKÁCIÓS
ALAPISMERETEK**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

I.

A) Informatikai alkalmazások használata

10 pont

A feleletválasztós kérdésnél (a kérdés feltevésének módjától függetlenül) kérdéstől függően 1, 2, 3 vagy 4 választ kell bejelölni, de az is előfordulhat, hogy egyet sem. Néhány esetben a feladat egy jó válasz megjelölését kéri, ekkor értelemszerűen csak egy jelölés lehet a jó.

1. Mikor lehet egy USB-s eszközt csatlakoztatni a géphez?

- a) **Bármikor, még bekapcsolt állapotban is.**
- b) A számítógépet minden esetben ki kell kapcsolni.
- c) A külső eszközt minden esetben ki kell kapcsolni.
- d) Mindkét eszközt ki kell kapcsolni.

2

2. Összeköthető-e egymással két számítógép?

- a) **Igen, pl. a párhuzamos porton keresztül.**
- b) Nem, csak speciális kiegészítővel.
- c) Nem, csak egy szervergépen keresztül.
- d) Csak ha tartozik hozzá hálózati kártya.

1

3. Mely eszközök kaphatnak helyet egy videokártyán?

- a) **RAM memória**
- b) **Processzor**
- c) Modem kimenet
- d) Operációs rendszer

2

4. Mikor lehet egy PS/2-es egeret csatlakoztatni a géphez?

- a) Bármikor, még a gép bekapcsolt állapotában is.
- b) Ha előtte hozzáértettük a gép egyik fém alkatrészéhez.
- c) Lehet bekapcsolt állapotban is, de a monitort ki kell kapcsolni.
- d) **A számítógépet célszerű minden esetben kikapcsolni.**

2

5. Miért van szükség egérpadra?

- a) Mert nélküle egyetlen egér sem működik.
- b) Védi az asztalt a karcolástól.
- c) **Sima mozgási felületet biztosít az egérnek.**
- d) Azért, hogy az egér magasabban helyezkedjen el.

1

6. Mire alkalmas a monitorszűrő?

- a) Színszűrő, korrigálja a hibás beállítású monitorok képét.
- b) Védi a szemet a nap sugárzásától.
- c) Védi a monitort a nap sugárzásától.
- d) **Védi a szemet a káros sugárzástól.**

1

7. Mit jelent a „rádiós egér” kifejezés?

- a) Közvetlenül a hangkártyára csatlakoztatható.
- b) **Vezeték nélküli egér.**
- c) Több méteres vezetékkel rendelkezik.
- d) Beépített hangszórával rendelkezik.

1

A pluszként megjelölt helytelen válaszonként –1 pont levonás jár!

B) Szókincs (szómagyarázat). Mit jelent? Karikázza be a helyes válasz betűjelét! 10 pont

1. **Impala**

- tetőcserép
- méltóság
- állat**
- tekintélyes

2

2. **Spaletta**

- balettmozdulat
- olasz tésztaféle
- elsötétítő**
- hangszer

2

3. **Vakcina**

- vak cica
- oltóanyag**
- pengetős hangszer
- imbolygás

2

4. **Famulus**

- híres
- gyógyír
- mesebeli rém
- valakinek a jobbkeze**

2

5. **Párka**

- virág része
- fejdísz
- fiatal birka
- istennő**

2

C) Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapfogalmak 20 pont

Válassza ki a helyes állítást!

1. Mi jellemző a lelki folyamatokra?

- a.) mindig tudatosak
- b.) mindig tudattalanok vagy tudatelőttesek
- c.) valamilyen viselkedésben nyilvánulnak meg**
- d.) minőségük egységes

1

2. A divergens gondolkodás:

- a.) a problémamegoldás kezdeti szakaszában kedvező**
- b.) intelligenciateszttel mérhető
- c.) egy dologra összpontosít
- d.) a problémamegoldás utolsó szakaszában kedvező

1

3. Melyik fogalomhoz tartozik: „cél vagy eszközjellegű, proszociális vagy antiszociális”?
- a.) érzelem
 - b.) félelem
 - c.) motiváció
 - d.) **agresszió**

1

4. A szabályjátéknak nem feltétele:
- a.) a versenyszellem
 - b.) az erkölcsi norma betartása
 - c.) fogalmi gondolkodás
 - d.) **szimbólum képzése**

1

5. Válaszoljon egy szóval az alábbi állításokra!
A választ írja a pontozott vonalra!

Állandósult félelem, tartós személyiségjeggyé válhat.
Összeütközés, szembesülés.
Irodalmi élmény feldolgozása, eljátszása.

*szorongás
konfliktus
dramatizálás*

3

6. Igaz – Hamis állítások!

- a.) A kutató motiváció a primer motívumok körébe tartozik. I
- b.) Az önbecsülést fokozza a csoporthoz tartozás érzése. I
- c.) A büntetés hatása erősebb mint a jutalmazásé. I
- d.) Az erkölcsi autonómia szakaszában a személyiség külső kontrolos. H
- e.) A megfélemlített gyermek nem adja tovább az elszenvedett agressziót. H

5

7. Határozza meg a szocializáció fogalmát!

A társadalmivá, emberré válás folyamata (norma, érték, hagyomány, életmód átvétele).

5

8. Sorolja fel a szociális magatartás elsajátításának, tanulásának formáit!

Utánzás, empátia, azonosulás, identifikáció.

4

D) Szöveges feladatok

1. Mi a májusfa?

5 pont

A természet újjászületésének szimbóluma. (A székelyek jakabfának, hajnalfának is nevezik.)

Május hónap folyamán, sok helyütt 1-jén állították fel. A májusfához való fát a legények éjszaka vágták ki az erdőn, feldíszítették szalagokkal, virágokkal, tojással, borral, és a lányos házak elé állították. Ezzel adták a falu tudtára, hogy melyik lány tetszik nekik. Néhol a házakat is felékesítették zöld lombokkal.

2. Mi a regölés?

15 pont

Szaktanári elbírálás szerint!

A regölés a legények és a házasemberek termékenység-, bőség- és párokat összevarázsló, házról házra járó köszöntő szokása. A téli napforduló pogánykori emléke.

A magyarság egyik legarchaikusabb szokása, fő időpontja december 26. Hagyománya, szövege és dallama a legtovább Nyugat-Dunántúlon és Udvarhelyszéken maradt fenn.

A regölést archaikus rítusénekek tartja a kutatás, amely a sámánénekekkel is összefügghet. A regös (énekmondó) a régi magyarok sámánjainak, varázslóinak egyik elnevezése lehetett.

A regösök köcsögdudákkal, csörgős botokkal, csengővel, regös síppal, furulyával keresték fel elsősorban a lányos házakat. Öltözetük: kifordított báránybőr kucsma és bunda. Általában 20–30 fős csoportokban mentek, pálinkával, süteménnyel kínálták őket. A regölés a következő jellegzetes részekből áll:

- engedélykérés
- beköszöntő
- csodafiúszarvasról szóló ének
- jókívánságok
- párok összeregölése
- adománykérés
- záradék

A regösének állandó szövegrésze a refrén.

Tanári elbírálás szerint!

Értékelési szempontok	Teljesítés szintje			
	minimális	átlagos	átlagon felüli	Elért pont
1) Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?	2	4	5	
2) Mennyire tájékozott a témakörben?	1	3	5	
3) Milyenek a tárgyi ismeretei?		1	3	
4) Milyen mértékű ismeretei a helyi hagyományokról?			2	

II.

Az értékelés a beadott lemez alapján történik. A szaktanár feladata a lemezről a fájlok kinyomtatása, ennek időtartama nem számít bele a vizsga időtartamába.

A pontozást a kinyomtatott papírra kell feltüntetni. A lemez a vizsgadokumentáció része.

10 perces másolás

A vezetőként gyakorolt hatást meghatározza, mennyire képes valaki másokkal kommunikálni, személyiségét és elképzeléseit mások felé közvetíteni. A hatékony kommunikáció üzenet megértését jelenti egyénekkal vagy csoportokkal, informatív és meggyőző módon, az írás és az élő beszéd különböző formáinak alkalmazásával.	76 157 239 319
A nyilvános beszéd, a nagy és esetleg ismeretlen hallgatóság előtti megnyilvánulás sokakban nyugtalanságot, netán félelmet kelt. Vannak, akik a nyilvános beszédre született tehetségnek tűnnek. Képesek tényekről és elképzelésekről könnyed, meggyőző érdekes módon beszélni. Ennek ellenére a nyilvános beszéd éppen annyira elsajátítható készség, mint a többi formális kommunikációs mód, pl. a levelek és jelentések írása. Néhány alapvető technika elsajátításával bárki növelheti magabiztosságát, előadói készségét.	405 485 571 658 743 826 837
A jó előadást meg kell tervezni. Egyes becslések szerint egy percnyi előadásra egy óra előkészület is juthat. Rossz felkészülés tartalmatlan, elhadart, a rendelkezésre álló időt mégis gyakran túllépő, az előadásban stresszt, a közönségben unalmat kiváltó előadást eredményez.	926 1018 1103 1115
Még a beszéd tartalmának és formájának kidolgozása előtt a lehető legtöbbet meg kell tudni a várható közönségről. A hallgatóság mérete, a jelenlévők ismeretei az adott témáról erősen befolyásolják az előadás célszerű tartalmát, nyelvezetét, felépítését és hangvételét.	1197 1280 1359 1387
A várható létszám befolyásolja a beszéd hivatalosságát. Ha kisebb csoport előtt beszélünk, gyakran alkalmazhatók a hétköznapi beszélgetések elemei és hasznosíthatók a hallgatói közbevetések. Ahogy nő a csoport mérete, egyre kevesebb lehetőséget biztosít a közönség aktív bevonására.	1470 1540 1624 1674
Mennyit tud a hallgatóság az előadás témaköréről? A válasz meghatározza, milyen szintre szabad beállítani az előadást. Gyorsan elvész az érdeklődés, ha túl magasra vagy alacsonyra tesszük a mércét. A közönség informáltságához kell igazítani az előadás módját, a beszédbe foglalt tények és ötletek számát és bonyolultságát. Kétségek esetén jobb olyan valakivel a majdani közönség soraiból előre beszélni, akinek ismeretei és érdeklődése valószínűleg tükrözik a közönségét.	1758 1843 1924 2003 2085 2153

Értékelés:

A követelményben megadott leütésszámnak megfelelő másolandó szöveg helyett hosszabb szöveg azért került kitzúzásra, hogy a jobb képességű tanulók megkülönböztethetők legyenek. A gépirásban szokásos újrakezdés a másolási lehetőség miatt nem megengedhető.

A feladatban megadott beállításokkal a megoldásnak megfelelő írásképet kap a vizsgázó. A bekezdés vége billentyű használata könnyen ellenőrizhető, valamint az is megállapítható, hogy a „kemény enter” („bekezdés vége”) helyett nem használt-e „lágý enter” (shift+enter). „Lágý enterek” használatakor esetenként 2 pont levonás jár.

A megoldásban a soronként megadott leütések számának megállapítása során magyar billentyűkiosztást vettünk figyelembe.

Azon karakterek, amelyek leütéséhez két billentyű egyidejű leütése szükséges, kettővel növelik a leütött karakterek számát (nagybetű, kettőspont, idézőjel, stb.). Értelemszerűen a szóköz és a „bekezdés vége” is 1-1 karakternek számít.

Ha a vizsgázó nem magyar billentyűzetet használ, a megoldásban megadott karakterértékek növelhetők a fenti elvnek megfelelően (ahány billentyű egyidejű leütése szükséges, a leütésszám annyival növekszik).

☠ Tiltott művelet:

Szóköz ismételt leütésével végzett igazítás. A „bekezdés vége” billentyű indokolatlan használata. Ebben az esetben a feladat 0 pontos!

Leütésszám	Hibaszámtól függő elérhető pontszám				
	20	15	10	5	0
500	-	-	0-1	2	3-
600	-	-	0-1	2	4-
630	-	-	0-2	3	4-
650	-	-	0-2	3-4	5-
670	-	0-1	2-3	4	5-
700	0-1	2	3	4	5-
730	0-1	2	3	4	5-
750	0-1	2	3	4	5-
770	0-1	2-3	4	-	5-
800	0-1	2-3	4	-	5-
830	0-1	2-3	4	5	6-
1000	0-2	3-4	5	5	6-
1170	0-2	3-4	5	6-7	8-
1200	0-2	3-4	5-6	7	8-
1250	0-2	3-5	6	7	8-
1330	0-2	3-5	6	7-8	9-
1400	0-2	3-5	6-7	8	9-
1500	0-3	4-6	7	8-9	10-
1600	0-3	4-6	7-8	9	10-
1700	0-3	4-6	7-8	9-10	11-
1750	0-3	4-7	8	9-10	11-
1800	0-3	4-7	8-9	10	11-
1830	0-3	4-7	8-9	10-11	12-
2000	0-4	5-8	9-10	11-12	13-

Összetett feladat megoldása számítógéppel

A) Prezentáció

- diaminta készítése **2 pont**
- rajzolás **3 pont**
- szöveg beírása, formázása, elrendezése **2 pont**
- oldalszámozás **1 pont**
- vetítési paraméterek beállítása **2 pont**

B) Levél

- törzsdokumentum felépítése **2 pont**
 - adatfájl létrehozása **1 pont**
 - zárórész (üdvözlés, dátum, aláírás) **2 pont**
 - formalevelek **1 pont**
 - borítékok (feladó, címzés) **2 pont**
- fájlok mentése **2 pont**